

Cirkulärnr: 1995:20
Diariernr: 1995:79
P-cirknr: 1995-2:8
Handläggare: Christina Madfors
Avdsek: Förh
Datum: 1995-01-09
Mottagare: Kommunstyrelsen
Personalfrågor
Rubrik: Ändringar i lagen (1962:381) om allmän försäkring - 4
kap. lagen (1978:410) om rätt till ledighet för vård av
barn m.m. samt semesterlagen (1977:480)
Bilagor: Ändringslagen (SFS 1994:606 samt 858)

Personalpolitik 1995-2:8

Nyckelord: AFL, Föräldraledighetslagen, Semesterlagen

Handläggare
Christina Madfors

1995-01-09

Kommunstyrelsen
Personalfrågor

Ändringar i lagen (1962:381) om allmän försäkring - 4 kap. och lagen (1978:410) om rätt till ledighet för vård av barn, m.m. samt semesterlagen (1977:480)

Rubricerade lagändringar trädde i kraft den 1 januari 1995. Bakgrunden till ändringarna framgår av propositionerna 1993/94:147 Jämställdhetspolitiken: Delad makt - delat ansvar och 1993/94:220 om vissa socialförsäkringsfrågor, m.m. vilka behandlas i betänkande 1993/94:SfU15 Föräldraförsäkring. Vidare framgår ändringar i föräldraförsäkringen i proposition 1994/95:42 om vissa socialförsäkringsfrågor, m.m. vilket behandlas i betänkande 1994/95:SfU7 Vissa socialförsäkringsfrågor samt proposition 1994/95:61 om vårdnadsbidraget, garantidagarna och enskild barnomsorg vilket behandlas i betänkande 1994/95:SoU08 Upphävande av vårdnadsbidrag m.m.

Ändringslagarna (SFS 1994:606) avseende semesterlagen och (SFS 1994:858) lagen om rätt till ledighet för vård av barn m.m. bilägges.

Med anledning av ändringar i jämställdhetslagen (1991:433) och inom föräldraförsäkringens område samt att lagen (1994:553) om vårdnadsbidrag upphävs medför detta följdändringar i angivna författningar vilka redovisas nedan.

Ändringarna avser följande:

- * överlåtelseförbud avseende 30 föräldrapenningdagar,
- * sänkning av ersättningsnivån på föräldrapenningen,
- * föräldrapenning under arbetsfri tid,
- * ej föräldrapenningförmåner under semesterledighet,
- * överlåtelse av tillfällig föräldrapenning,
- * tillfällig föräldrapenning för s.k. kontaktdagar samt vanlig föräldrapenning utges oavsett om verksamheten bedrivs i offentlig eller privat regi,
- * återinförande av de s.k. garantidagarna samt att garantinivån sänks,
- * utvidgning av semesterlönegrundande frånvaro.

Nedan beskrivs förändringarna.

Överlåtelseförbud avseende 30 föräldrapenningdagar

Föräldrapenningdagar i samband med barns födelse ska delas lika mellan föräldrarna i de fall föräldrarna har gemensam vårdnad om sitt barn. Möjligheten att överlåta föräldrapenningdagar till den andra föräldern ska finnas kvar. Genom ett tillägg i lagen om allmän försäkring införs dock en begränsning som innebär att 30 föräldrapenningdagar inte kan överlåtas till den andra föräldern.

Nämnda överlåtelseförbud gäller inte för ensamstående förälder samt för föräldrar med gemensam vårdnad, där en av föräldrarna på grund av sjukdom eller handikapp varaktigt saknar förmåga att vårda barnet. En sådan förälder som inte kan utnyttja föräldrapenningdagarna ska kunna överlåta samtliga dagar till den andra föräldern.

Sänkning av ersättningsnivån på föräldrapenningen

Genom en ändring i lagen om allmän försäkring sänks föräldrapenningen i samband med barns födelse till 80 % med undantag för de 30 dagar som vardera förälder är garanterad och som inte kan överlåtas där 90 % kvarstår.

Om föräldern är ensam vårdnadshavare eller i de fall den ena föräldern har rätt att överlåta hela sin föräldrapenning till den andra föräldern, utges kompensation med 90 % under två månader.

Föräldrapenning under arbetsfri tid

En ny bestämmelse har införts i lagen om allmän försäkring - 4 kap. 7 a § - vilken innebär att en förälder har rätt till hel föräldrapenning för tid som normalt är arbetsfri endast om han eller hon i direkt anslutning till den arbetsfria tiden uppbär hel föräldrapenning. Motsvarande gäller för rätt till halv respektive fjärdedels föräldrapenning för dag som normalt är arbetsfri.

Möjligheten att utnyttja föräldrapenningen i nämnda avseende begränsas genom att den arbetsfria perioden omfattar högst fyra dagar. Härigenom motverkas att föräldraförsäkringen används på så sätt att föräldrar tar ut föräldrapenning under veckoslut och helger för att i första hand förstärka familjens ekonomi.

Regeln får till följd att en förälder som önskar uppbära hel föräldrapenning under lördag-söndag, måste denne ta ut hel föräldrapenning även under fredagen eller måndagen. Vidare kan nämnas att den som önskar uppbära hel föräldrapenning under en period som består av t.ex. tre helgdagar jämte en lördag kommer därvid att behöva ta ut hel föräldrapenning under sammanlagt fem dagar.

Med arbetsfri dag avses i proposition 1994/95:42 dag som, oavsett om föräldern är ledig för enskilda angelägenheter eller inte, är arbetsfri inom den bransch eller på den arbetsplats där föräldern är anställd. De dagar det är fråga om är framför allt dagar för veckovila (vanligtvis lördagar och söndagar) samt helgdagar och vissa helgaftnar.

Ej föräldrapenningförmåner under semesterledighet

Enligt nuvarande bestämmelse i lagen om allmän försäkring kan en förälder som är semesterledig uppbära föräldrapenning men däremot inte tillfällig föräldrapenning. Genom ett tillägg till 4 kap. 17 § upphävs möjligheten att erhålla föräldrapenningförmåner för dag under vilken föräldern är semesterledig.

Överlåtelse av tillfällig föräldrapenning

Enligt nu gällande bestämmelser tillkommer rätt till tillfällig föräldrapenning förälder. I detta avseende likställs med förälder rättslig vårdnadshavare, blivande adoptivföräldrar och den med vilken en förälder är eller har varit gift eller har eller har haft barn, om de varaktigt bor tillsammans.

Genom att en ny bestämmelse införs - 4 kap. 11 a § - medges möjlighet för en förälder att överlåta tillfällig föräldrapenning till en annan arbetstagare som i stället för föräldern avstår från förvärvsarbete för vård av barn i samband med sjukdom eller smitta hos barnet eller dess ordinarie vårdare.

Den nya bestämmelsen medför en följdändring i lagen om rätt till ledighet för vård av barn, m.m. innebärande att bestämmelsen om rätt till ledighet under tid då arbetstagaren uppbär föräldrapenningförmån även kommer att omfatta den till vilken tillfällig föräldrapenning överlåtits.

Tillfällig föräldrapenning för s.k. kontaktdagar samt vanlig föräldrapenning utges oavsett om verksamheten bedrivs i offentlig eller privat regi

Enligt nuvarande bestämmelse i lagen om allmän försäkring har en förälder rätt till tillfällig föräldrapenning under två dagar per barn och år när föräldern avstår från förvärvsarbete i samband med föräldrautbildning, besök i barnets skola eller besök i förskole- eller fritidshemsverksamhet inom samhällets barnomsorg i vilket barnet deltar.

Genom en ändring ska tillfällig föräldrapenning kunna utges när en förälder besöker sitt barn inom förskoleverksamhet eller skolbarnomsorg, oavsett om verksamheten bedrivs i offentlig eller privat regi.

Även vanlig föräldrapenning utges i samband med besök i förskoleverksamhet inom samhällets barnomsorg i vilken barnet deltar. Även här slopas kravet på att verksamheten ska bedrivas i offentlig regi.

Återinförande av de s.k. garantidagarna samt att garantinivån sänks

Med anledning av att lagen (1994:553) om vårdnadsbidrag upphävs från och med den 1 januari 1995 medför det följdändringar i föräldraförsäkingen.

Ändringen innebär att de s.k. garantidagarna återinförs, vilket har till följd att med anledning av barns födelse kommer föräldrapenning att återigen utges under sammanlagt 450 dagar, varav 90 dagar med ersättning motsvarande garantinivån. Även vid flerbarnsfödelse återinförs 90 dagar med belopp enligt garantinivån för varje ytterligare barn. De nuvarande 90 dagarna enligt sjukpenningnivån kvarstår och därmed erhålls sammanlagt 180 dagar för varje barn utöver det första.

Vidare sänks garantinivån från nuvarande 64 kronor till 60 kronor per dag.

Vissa övergångsbestämmelser föreslås i samband med angivna ändringar, vilka innebär att för den som före den 1 januari 1995 har tagit ut garantidagar enligt äldre bestämmelser ska avräkning ske mot de återinförda garantidagarna. En avräkning ska även ske i förhållande till utgivet vårdnadsbidrag.

Alternativt ges en rätt till föräldrar som uppburit vårdnadsbidrag att utan ersättning från försäkringskassan ta ut de garantidagar som annars ska avräknas mot vårdnadsbidraget.

Utvidgning av semesterlönegrundade frånvaro

Med anledning av att det införs en ny bestämmelse i lagen om allmän försäkring - 4 kap. 11 a § om överlåtelse av tillfällig föräldrapenning - medför det en följdändring i 17 § semesterlagen punkt 2. Ändringen innebär att även tid under vilken en annan arbetstagare än en förälder uppbär tillfällig föräldrapenning enligt ovan angivna bestämmelse blir semesterlönegrundande.

Även tid varunder en förälder uppbär tillfällig föräldrapenning för ett sjukt eller funktionshindrat barn vid avstående från förvärvsarbete i samband med besök hos läkare m.m. enligt 4 kap. 10 a § i lagen om allmän försäkring kommer att bli semesterlönegrundande.

Ledighet för vård av barn omfattande tre år kvarstår t.o.m. 30 juni 1995

Den nuvarande rätten till hel ledighet för vård av barn under tre år från barnets födelse kommer att återställas till ett och halvt år fr.o.m. den 1 juli 1995. Skälet härför är att lagen om vårdnadsbidrag upphörde den 1 januari 1995 samt att senareläggningen av ikraftträdandet av lagändringen beror på att man vill underlätta planeringen för berörda familjer.

SVENSKA KOMMUNFÖRBUNDET
Förhandlingssektionen

Markus Gustafsson

Christina Madfors